

Van: [redacted] <[redacted]@fastned.nl>

Verzonden: donderdag 22 juni 2017 12:27

Aan: [redacted] (VWM)

CC: [redacted]

Onderwerp: Re: bebording/pictogram snellaadstations

Beste [redacted],

Bedankt voor je antwoord. Ik begrijp jullie overwegingen op een conceptueel niveau, maar in de praktijk wil je als elektrische rijder weten of er een snellaadstation aanwezig is op een verzorgingsplaats. Je hebt als elektrische rijder immers niets aan een benzinstation (die energie past niet in je auto) en ook niets aan een waterstof station (die past ook niet in je auto). Ik begrijp dat een nieuw ontwerp van welke aarduing langs de snelweg dan ook een grote ingreep betreft voor RWS, maar ik vraag me af of jullie benadering voldoende duidelijkheid schept voor elektrische rijders. Ik denk dat zij zich niet zullen herkennen in de analogie met eten. Immers, snelladen is van cruciaal belang om de eindbestemming te kunnen halen.

Aangezien er nog lange tijd veel minder snellaadstations zijn dan tankstations, zou je zelfs kunnen stellen dat het duidelijk weergeven van de aanwezigheid van snellaadstations specifiek voor elektrische auto's van cruciaal belang is voor de overstap naar elektrisch rijden.

Is er nog een mogelijkheid om hierover in gesprek te gaan, eventueel met andere stakeholders zoals FET, DOET, NVDE, Vereniging elektrische rijders?

Vriendelijke groet,

[redacted]

Op 22 juni 2017 om 12:02 schreef [redacted] (BS) <[redacted]@rws.nl>:

Beste [redacted],

Naar aanleiding van onderstaande mail van je, heb ik contact gehad met de bewegwijzerings-specialist van Rijkswaterstaat.

Op de borden die verwijzen naar een verzorgingsplaats staan twee generieke logo's, die allebei aangeven of er een 'energie-voorziening' voor mens en/of auto aanwezig is. Dat is tenslotte de basisfunctie van een verzorgingsplaats, verzorging voor mens en voertuig om uitgerust en veilig de reis te kunnen hervatten. Alleen de logo's op het witte onderbord brengen enige specificatie aan; wat voor restaurant zit er bijvoorbeeld. Een servicestation, dat ook een basisvergunning heeft en waar je eten en drinken kunt kopen, wordt niet met een apart symbool verwezen op een blauw bord langs de snelweg. Kortom, het feit dat iets een basisvergunning heeft (en daarmee een basisvoorziening is) bepaalt niet of er een apart pictogram is.

Zowel laden als tanken zijn manieren om de auto van energie te voorzien. Zoals een hamburger en een maaltijd met aardappelen-groente-vlees ook beide een manier zijn om je lichaam van energie te voorzien. Vanaf de snelweg is niet duidelijk wat een automobilist kan eten op een verzorgingsplaats; hij ziet alleen een vork en lepel en kan daaruit afleiden dat hij iets kan eten op de verzorgingsplaats. En dat hoeft dus geen restaurant te zijn waar je met bestek eet, het kan ook om 'fingerfood' gaan. Die uitsplitsing zie je ook niet langs de snelweg, maar pas op de verzorgingsplaats zelf. Als ik onderweg wil weten waar ik een hamburger kan eten, dan check ik dat op de site van McDonalds, zoals e-rijders via jullie website en app ook exact kunnen zien waar ze bij FN kunnen laden.

Of het een generiek symbool wordt, inzetbaar voor alle niet fossiele brandstoffen (dus zonder stekker) of niet, dat is niet aan RWS om te bepalen, daar gaat een onafhankelijke instantie over die advies inwint bij experts en wegbeheerders.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@fastned.nl]

Verzonden: vrijdag 2 juni 2017 15:32

Aan: [redacted] (BS)

CC: [redacted]

Onderwerp: bebording/pictogram snellaadstations

Beste [redacted],

Bedankt voor je heldere brief van 18 mei over het ontwerp van pictogram en logo langs rijkswegen. Ik hierbij namens [redacted]

Het is ons nu duidelijk dat er extra budget nodig is om de borden langs de snelweg in versneld tempo te vervangen, en dat er in afwezigheid van dit extra budget gekozen wordt voor het organisch vervangen van borden.

Rest de vraag: hoe komt het design van het pictogram 'snellaadstation' er uit te zien?

Je merkt terecht op dat het hier gaat om 2 gelijkwaardige basisvoorzieningen. Tanken enerzijds, en snelladen anderzijds. Daarover bestaat dus overeenstemming.

De vraag is dus: hoe beeld je 2 gelijkwaardige basisvoorzieningen af?

Het lijkt ons logisch om voor 2 gelijkwaardige basisvoorzieningen ook 2 aparte logo's te tonen - 1 pompje-pictogram voor het tanken en 1 stekker-pictogram (o.i.d.) voor het snelladen. Zie aangehecht bestand voor wat ik bedoel. Dit zou ook continuering zijn van het bestaande beleid. Immers, de basisvoorziening 'wegrestaurant' wordt nu ook met een apart pictogram afgebeeld (en niet met een schaduwvorkje achter het pompje).

We zijn heel blij dat Rijkswaterstaat deze kwestie heeft opgepakt. Toch lijkt het design van Rijkswaterstaat voor het pictogram dat duidt op de basisvoorziening snelladen nu te gaan richting een 'schaduwvorkje' - al dan niet met extra stekker. Het lijkt alsof dit design is ingegeven vanuit de gedachte dat de borden op die manier economischer te vervangen zijn - als een soort 'quickfix'.

Wij denken dat - als de borden toch vervangen moeten worden - er beter gekozen kan worden voor een 'fundamentele fix'. Het design met een schaduwvorkje is namelijk onduidelijk voor weggebruikers die met hoge snelheid passeren. Alleen een geheel zelfstandig pictogram verschaft de nodige duidelijkheid. Daarnaast is een zelfstandig pictogram ook conform de status basisvoorziening die beide hebben.

(Het argument, ten slotte, dat het gecombineerde pictogram met het schaduwvorkje breder inzetbaar is voor alternatieve brandstoffen, begrijpen we niet zo goed. Hoe kan een rijder van een elektrische auto / waterstofauto straks weten wat er wordt bedoeld met dit pompje als het 3 dingen kan betekenen - namelijk 1) alleen waterstof 2) alleen snelladen 3) waterstof en snelladen?)

Ben benieuwd wat jij hierover denkt. We kunnen ook nog even bellen als je denkt dat dat handig is.

Vriendelijke groet,

[redacted]

